

ชื่อวิทยานิพนธ์	สภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดสตูล
ผู้เขียน	นางฮานัน๊ะ จิหม
สาขาวิชา	การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนใน
รายวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล 2) เปรียบเทียบสภาพปัญหากระบวนการ
ใช้สื่อการสอนในรายวิชาอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูลจำแนกตาม
เพศ วุฒิการศึกษาทางศาสนาและสามัญ ประสบการณ์การสอน และประเภทของโรงเรียน 3)
ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนในรายวิชาอิสลามศึกษา
ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้สอนรายวิชา
อิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล จำนวน 164 คน ผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดสตูล
จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้
วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า t และการทดสอบค่า F

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูโรงเรียนประถม
ศึกษาจังหวัดสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความ
คิดเห็นต่อสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประเมินผล ด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอน
ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการกำหนดจุดประสงค์ ด้านการเลือกคัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่
และด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน

ครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล ที่มีเพศ ระดับการ
ศึกษาทางศาสนา และประเภทของโรงเรียนที่ต่างกัน มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอน
อิสลามศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล
ที่มีระดับการศึกษาทางสามัญที่ต่างกัน มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา
โดยภาพรวมและด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน ด้านการ
ประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .01 ส่วนด้านการวางแผนและ
การผลิตสื่อการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติ .05

และครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนที่ต่างกันมีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

สำหรับปัญหาและข้อเสนอแนะสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนในรายวิชาอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า ด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอน ที่มีปัญหามากที่สุด คือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อ ด้านการกำหนดจุดประสงค์ ที่มีปัญหามากที่สุด คือ นักเรียนไม่มีความพร้อมในเนื้อหาที่ครูสอน ด้านการดัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่ ที่มีปัญหามากที่สุด คือ สื่อมีน้อยไม่หลากหลาย ด้านการใช้สื่อการสอน ที่มีปัญหามากที่สุด คือ ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชำนาญและสื่อมีไม่เพียงพอ ด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน ที่มีปัญหามากที่สุด คือ นักเรียนสนใจเรียนในระยะเวลาสั้นๆ ด้านการประเมินผล ที่มีปัญหามากที่สุด คือ สร้างเครื่องมือประเมินสื่อไม่ถูกต้อง สำหรับข้อเสนอแนะการใช้สื่อการสอนในรายวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐจังหวัดสตูลพบว่า ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในผลิตสื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรมีการผลิตสื่อ หรือดัดแปลงสื่อที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้ ครูควรดัดแปลงหรือประยุกต์สื่อที่มีอยู่ให้ทันสมัยและเหมาะสมยิ่งขึ้น สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมพัฒนาครูผู้สอนให้มีทักษะในการใช้สื่อทางด้านเทคโนโลยี

Thesis Title	States and Problems of the Process of Using Teaching Aids in Islamic Studies of Primary School Teachers in Satun Province
Author	Mrs.Hasanah Chi-heam
Major Program	Islamic Educational Administration and Management
Academic Year	2013

ABSTRACT

The study was aimed at (1) studying states and problems of the process of Using teaching Aids in Islamic Studies of Primary School Teachers in Satun Province; (2) comparing the states and problems of the process of Using teaching Aids in Islamic Studies according to genders, qualifications, religions, secular subjects, teaching experience and school types; (3) evaluating and recommending the states and problems of the process of Using teaching Aids in Islamic Studies. The samples were 164 Islamic studies teachers at primary schools and 5 experts in Satun. The instruments were questionnaires and interviews. Statistics used for data analysis included percentage, mean, standard division, t-test and F-test.

The results indicated that the states and problems of the process of Using teaching Aids in Islamic Studies were at the moderate level sorting in descending order as follows: evaluating, managing and producing instructional materials, using instructional media, purposing, adapting instructional materials, and requiring learner responses.

The Islamic studies teachers with different genders, Islamic educational backgrounds, teaching experience and school types shared the common state of using instructional media. However, as whole there were statistical significant differences among Islamic Studies teachers in primary school level who have different secular education background. Those significant differences were that of the use of teaching aids, student's responses and evaluation.

It was recommended that the budget should be supported sufficiently to create instructional materials ; teachers should create or adapt new instructional materials; teacher should develop their own instructional materials; and academy and original affiliation should train their teachers' skills on using instructional media technology.

*Prince of Songkla University
Pattani Campus*

الموضوع	مشكلات استخدام الوسائل التعليمية لدى المعلمين في تدريس التربية الإسلامية بالمدارس الابتدائية في ولاية ستول
الباحثة	حسنة جي هيم
القسم	الإدارة التربوية في التعليم الإسلامي
العام الدراسي	2013م

مستخلص البحث

يهدف هذا البحث إلى (1) دراسة مشكلات والعمليات استخدام الوسائل التعليمية في تدريس مواد التربية الإسلامية في المدارس الابتدائية بولاية ستول (2) ودراسة مقارنة لمشكلات استخدام المعلمين الوسائل التعليمية من خلال تقسيم الجنس والمؤهل العلمي الديني والعصري والخبرات التعليمية ونوعية المدرسة. (3) واستخلاص مشكلات ومقترحات لقضية استخدام الوسائل التعليمية لدى المعلمين في تدريس مواد التربية الإسلامية بالمدارس الابتدائية في ولاية ستول. وتتمثل عينات البحث في معلمي مواد التربية الإسلامية للمرحلة الابتدائية بولاية ستول، والذي يبلغ عددهم 164 معلماً ومعلمة، بالإضافة إلى 5 خبراء في المنطقة. في حين لجأت الباحثة إلى استخدام الاستبانة والمقابلة كأداة الدراسة، كما اعتمدت في التحليل الإحصائي على بحث قيمة النسب المئوية وقيمة الوسط الحسابي وقيمة الانحراف المعياري، وقيمة اختبار دلالة الفروق بين متوسطين (T-test) واختبار قيمة دلالة التباين (F-test).

وتوصل البحث إلى أن مشكلات استخدام الوسائل التعليمية لتدريس مواد التربية الإسلامية لدى المعلمين بالمدارس الابتدائية في ولاية ستول كان متوسطاً، وإذا لوحظت آراء العينات حول مشكلات استخدام الوسائل التعليمية لدى المعلمين مجالاً مجالاً نجد أنها متوسطة، بدءاً من الأعلى درجة إلى أدناها وهي مجال التقويم التربوي، ومجال التخطيط، ومجال إنتاج الوسائل التعليمية، ومجال استخدامها، ومجال تحديد أهداف الوسائل، ومجال انتقائها، ومجال تحديد استجابات الدارسين.

وأن المعلمين باختلاف المؤهل العلمي الديني والخبرات التعليمية لا تختلف مشكلاتهم نحو استخدام الوسائل التعليمية، أما المعلمون الذين اختلف فيهم المؤهل العلمي العصري تختلف فيهم مشكلات استخدام الوسائل التعليمية التي ومجال استخدامها. ومجال تحديد استجابات الدارسين، مجال التقويم التربوي، تشير إلى وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (01). ومجال التخطيط، ومجال إنتاج الوسائل التعليمية وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (05).

وأن المعلمين باختلاف الخبرات التعليمية لا تختلف مشكلاتهم نحو استخدام الوسائل التعليمية الا مجال التخطيط، ومجال إنتاج الوسائل التعليمية وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (05).

أما الملاحظات حول مشكلات استخدام الوسائل التعليمية لمعلمي مواد التربية الإسلامية بالمدارس الابتدائية في ولاية ستول فنجد أن مجال التخطيط ومجال إنتاج الوسائل من أكثر المجالات مشكلة وذلك لقلة الميزانية المبدولة في شراء الوسائل، أما مجال تحديد الأهداف فأهم مشكلاته يعود إلى عدم استعداد الدارسين لتعلم المحتوى العلمي الذي عدّله المعلمون في الوسائل، وكذلك قلة هذه الوسائل وعدم تنوعها، وأما مجال استخدام الوسائل فكان أكثر مشكلاته يرجع إلى عدم إتقان المعلمين في استخدام الوسائل الإلكترونية وقلتها، وأما مجال استجابة الدارسين فأكثر مشكلاته يعود إلى عدم تركيز الدارسين على الدراسة إلا في أوقات وجيزة، وأما مجال تقويم الوسائل فأكبر مشكلاته يعود إلى أن أدوات التقويم غير صحيحة، وأما المقترحات حول استخدام الوسائل لمواد التربية الإسلامية بالمدارس الابتدائية في ولاية ستول يقترح أن يُدعم ما يكفي للوسائل من الميزانية لأجل إنتاجها، كما يوصى للمعلمين أن يُنتجوا الوسائل أو تعديل الوسائل الموجودة بأنفسهم حتى تتواكب مع العصر، كما ينبغي للمؤسسات التعليمية أن تقيم بدورات تدريبية حول مهارات استخدام الوسائل والتكنولوجيا للمعلمين.

Prince of Songkhro
Pattani Campus